

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут Коломийський навчально-науковий

Кафедра соціально-економічних та природничих дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 35. «Екологія дитини»

Освітня програма «Початкова освіта»
Перший освітній рівень (бакалаврський)

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Екологія дитини
Викладач (-і)	Слипанюк О.В.
Контактний телефон викладача	(03433)2-46-60
Е-mail викладача	olga.slipanyuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибіркова
Форма навчання	денна, заочна
Обсяг дисципліни	90 год/ 3 кредити ЕКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=95&id_cou=3019
Консультації	Консультації до самостійної роботи проводяться на практичних заняттях і згідно графіку консультацій викладача
2. Анотація до курсу	
Навчальний курс «Екологія дитини» дозволяє ознайомитись з основними чинниками впливу навколишнього середовища на організм дітей і підлітків, динамікою та характером взаємозв'язків популяції людей із природним та техногенним середовищем; проблемами збереження, розвитку здоров'я людини та передачі його наступним поколінням.	
3. Мета та цілі курсу	
Оволодіння майбутніми педагогами цілісним уявленням про методологічні засади екології дитинства; сприяння професійному становленню педагогічних працівників; стимулювання творчого розвитку і прагнення до професійного самовдосконалення; забезпечення здобувачів освіти додатковими знаннями про сутність дитинства як інтегративного соціально-педагогічного явища, особливості впливу дорослих на становлення дитячої особистості у контексті середовищного підходу до визначення завдань професійно-педагогічної діяльності в умовах реформування системи освіти в Україні	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.</p> <p>Результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Здатність демонструвати знання сучасних теоретичних основ освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти -Здатність враховувати вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, індивідуальні відмінності в перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи. -Здатність застосовувати закономірності та теорію процесу навчального пізнання, сучасні навчальні технології. -Здатність застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійнозорієнтованих задач. -Здатність до використання засобів вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього вчителя. - Здатність створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту. <p>Спеціальні (фахові) компетентності</p>	

Природничо-наукова компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту природознавчого матеріалу відповідної освітньої галузі початкової освіти. Складниками природничо-наукової компетентності є астрономічна, географічна, землезнавча, біологічна (ботанічна, зоологічна, анатомічна, фізіологічна), екологічна, валеологічна.

Диференціально-психологічна. Здатність до застосування знань про особливості засвоєння навчального матеріалу учнями початкової школи у відповідності з їхніми індивідуальними та віковими характеристиками сприймання, уваги, уяви, пам'яті, мислення; вміння застосовувати ці знання при моделюванні ситуацій навчання, виховання й розвитку молодших школярів; спроможність урахувати у професійній діяльності тип темпераменту, вік, стать, антропологічні ознаки учнів; володіння психологічними методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів дітей і спроможність їх урахування у проектуванні педагогічного процесу.

Виховна. Здатність випускника до здійснення виховної діяльності з молодшими школярами; здатність до планування, проектування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи, яка включає мету, завдання, зміст, методи, прийоми, педагогічні засоби, форми організації, діяльність вихователя й вихованців; спрямованість на досягнення відповідних результатів; здатність ефективно використовувати виховний потенціал уроків і занять з учнями в позаурочний час тощо.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	денна	заочна
лекції	12	6
практичні	18	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	013 Початкова освіта	1	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год денна/ заочна	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Науково-теоретичні засади екології дитинства Предмет і завдання екології дитинства. Науково-методологічні засади екології дитинства як перспективного наукового напрямку. Педагогічні аспекти екології дитинства. Актуальні проблеми екології дитинства у сучасному суспільстві. Сучасні наукові розробки проблем екології дитинства: провідні напрями досліджень.</p>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	№1, 2 із списку рекомендованої літератури блоку «Основна» № 2, 5, 6 із списку рекомендованої літератури блоку «Додаткова»	Опрацювання запитань запропонованого плану.	5	Два тижні

<p>Тема 2. Вплив середовища на соціальне та психологічне здоров'я учнів. Сутність поняття здоров'язберігаючого середовища розвитку дитячої особистості. Руховий досвід дитини та його вплив на розвиток процесів мовлення і мислення. Адаптаційні можливості дошкільників та дітей молодшого шкільного віку: діагностика, розвиток і вдосконалення. Сім'я як фактор дисгармонійного розвитку дитини. Сучасний дошкільний заклад як провідна інституція соціалізації особистості в дошкільному дитинстві. Правила збереження психічного здоров'я школярів. Емоційне здоров'я учнів як складова психічного здоров'я. Стратегія педагогіки здорового способу життя. Поняття екологічної безпеки дитинства. Екологічна культура і екологічна грамотність особистості. Розвиток екологічної свідомості учнів як мета діяльності педагога.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>№3, 4 із списку рекомендованої літератури блоку «Основна» № 2, із списку рекомендованої літератури блоку «Додаткова»</p>	<p>Опрацювання запитань запропонованого плану.</p>	<p>5</p>	<p>Два тижні</p>
<p>Тема 3. Здоров'язбережувальна діяльність у загальноосвітній школі.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>№1, 4 із списку рекомендованої літератури блоку «Основна» № 2, 6 із списку рекомендованої літератури блоку «Додаткова»</p>	<p>Опрацювання запитань запропонованого плану</p>	<p>5</p>	<p>Два тижні</p>
<p>Тема 4. Фізичний розвиток і стан здоров'я дітей і підлітків. Закономірності росту та розвитку дитячого</p>	<p>Лекція, практичне заняття,</p>	<p>№1, 3 із списку рекомендованої літератури</p>	<p>Опрацювання запитань запропо-</p>	<p>5</p>	<p>Два тижні</p>

<p>організму. Стан здоров'я дітей і підлітків. Критерії і групи здоров'я. Основні принципи організації масових медичних оглядів дітей і підлітків. Лікувально-оздоровча робота у дошкільних закладах і школах. Методи дослідження фізичного розвитку дітей і підлітків.</p>	самостійна робота	літератури блоку «Основна» № 2, 5, 6 із списку рекомендованої літератури блоку «Додаткова»	нованого плану		
<p>Тема 5. Негативні фактори впливу на людину. Фізичні фактори впливу на дітей. Хімічні фактори впливу на дітей. Біологічні фактори впливу на дітей. Вплив препаратів побутової хімії і полімерних матеріалів на людину.</p>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	№2,3 із списку рекомендованої літератури блоку «Основна» № 1, із списку рекомендованої літератури блоку «Додаткова»	Опрацювання запитань запропонованого плану	5	Два тижні
<p>Тема 6. Екологічні фактори здоров'я дітей. Екологічна діагностика. Інтоксикація організму і роль окремих органів у його очищенні. Екологічні проблеми харчування дітей. Напрями покращення здоров'я дітей.</p>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	№1, 4 із списку рекомендованої літератури блоку «Основна» № 6 із списку рекомендованої літератури блоку «Додаткова»	Опрацювання запитань запропонованого плану	5	Два тижні
<p>Тема 7. Екологічні аспекти комп'ютеризації навчальних закладів. Екологія кабінетів комп'ютерної техніки. Вимоги до обладнання та організації робочого місця з ПК. Організація режиму праці учнів за ПК.</p>	Практичне заняття, самостійна робота	№1, 2 із списку рекомендованої літератури блоку «Основна» № 6 із списку рекомендованої літератури блоку «Додаткова»	Опрацювання запитань запропонованого плану	5	Два тижні

		н ої літератури блоку «Додаткова»			
Тема 8. Екологічні вимоги до обладнання дитячих і підліткових закладів. Обладнання дошкільних закладів. Обладнання загальноосвітніх закладів. Обладнання приміщень для трудового навчання. Обладнання фізкультурно-спортивних приміщень.	Практичне заняття, самостійна робота	№1, 2 із списку рекомендованої літератури блоку «Основна» № 6 із списку рекомендованої літератури блоку «Додаткова»	Опрацювання запитань запропонованого плану	5	Два тижні

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту(роботи), практики	для заліку
	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D	задовільно	
	50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Фактична кількість балів, отримана студентом за результатами поточного контролю та підсумками, переводиться в державну оцінку за такими критеріями: А – оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється за глибокі				

	<p>знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач; В – оцінка «добре» (80-89 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання; С – оцінка «добре» (70-79 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; D – оцінка «задовільно» (60-69 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді; E – оцінка «задовільно» (50-59 балів) виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання; FX – оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену (26-49 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання; F – оцінка «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням модуля (навчальної дисципліни) (0-25 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, незнання основних фундаментальних положень.</p> <p>Екзаменаційна оцінка – сума балів за практичні роботи, виконані протягом семестру(60%), контрольну роботу(10%) і письмові відповіді та практичне завдання екзаменаційного білету(30%).</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>При виконанні певного письмового завдання з дисципліни необхідно враховувати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повноту і правильність відповіді; - здатність узагальнювати отримані знання; - здатність застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях; - уміння аналізувати і оцінювати факти, події, інтерпретувати схеми, графіки, діаграми; - уміння викладати матеріал чітко, логічно, послідовно.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 80% практичних робіт та завдань самостійної роботи.
7. Політика курсу	
<p>Програма курсу побудована так, що теоретичний матеріал студенти засвоюють на лекційно-практичних заняттях та при виконанні завдань самостійної роботи. Кожен етап роботи проходить обговорення у групі на практичних заняттях, та при використанні дистанційного навчання. Це удосконалює аналітичні уміння здобувачів, виховує комунікативні навички, запобігає плагіату. Прилюдно представляючи хід та результати виконання індивідуального самостійного завдання, здобувач освіти не тільки демонструє свої знання і навички, але й одночасно навчає інших студентів групи та має змогу представити результати пошукової роботи, вислуховуючи відгуки колег. Якщо студент</p>	

пропустив аудиторне заняття, практичне завдання виконує самостійно, опрацювавши рекомендовану літературу. Не допускається використання чужої інтелектуальної власності, відслідковується викладачем плагіат. Оцінка за семестр, у зв'язку з практичним направленням курсу, виставляється за практичні завдання та виконання самостійної роботи.

8. Рекомендована література

Основна

1. Презлята Г. Здоровий спосіб життя: ідеї, пошуки, досвід [Текст]: монографія . Ів.-Франківськ , НАІР, 2013.484 с.
2. Сливка Л. Здоров'язбережувальна педагогіка: [навч.-метод. посіб.]. Івано-Франківськ, видавець Кушнір Г.М., 2016. 200 с.
3. Сливка Л.В. Екологія дитинства: [навч.-метод. посіб.]. Івано-Франківськ:, НАІР, 2014. 164 с.
4. Сливка Л. Оздоровчі технології і техніки терапевтичного спрямування. Івано-Франківськ, 2013. 94 с.
5. Стасенко В.Г. Здоров'язбережувальні технології [Текст]. К.: Шкільний світ, 2013. 120 с.
6. Федій О. А. Естетотерапія [Текст]: навч. посіб. – Рек. МОН. – К. : ЦУЛ, 2007. – 256 с.
7. Плахтій П.Д. Основи екології та гігієни фізичного виховання. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, Медобори, 2003. 240с.

Додаткова

1. Вовчик-Блакитна О.О. Дитина в контексті сучасних тенденцій виховання. Практична психологія та соціальна робота. 2008. № 9.
2. Кочубей Т. Філософія дитинства в педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Т.Кочубей. Київ, 2001. 18 с.
3. Лисенко Н. Дитина і дитинство в етнопедагогіці. Народознавча компетентність дітей і молоді: принципи та методи дослідження: зб. наук. пр. Івано-Франківськ: Науково-методичний центр «Українська етнопедагогіка і народознавство», 2007. С. 98-112.
4. Андрусич Н. Берегти дітей від нас самих . Дошкільне виховання. 2014. №2. С. 2-3. 13.
5. Алексеева В. Відчуження від шкільного середовища як передумова бездоглядності та безпритульності дітей. Соціальний педагог.2008.№4.С.3-7.
6. Бевз Г., Тарусова Г. Охорона дитинства: надбання та перспективи. Соціальний педагог.-2008.№ 4.С.57-58.
7. Бондар Л. Як зберегти особистість дитини у сучасному суспільстві. Початкова школа.2000.№ 2.С.1-3.
8. Селезньова С., Цілик Н. Технологія виховання успішної особистості. Початкова школа.-2008.№ 8.С.46-51.
9. Лебединець Н. Гігієнічна оцінка шкільної тривожності учнів як показника психологічної атмосфери навчального середовища. Рідна школа.2007.№ 9.-С. 57-59.
10. Бондаренко С. Виховання відповідального ставлення до свого здоров'я. Початкова школа.2007.№ 6.С.12-17.
11. Мешко Г.М., Мешко О.І. Емоційне благополуччя учнів у сучасній школі: бажане і реальне. Практична психологія та соціальна робота.2008.№ 4.С.11-16.
12. Афанасьєв А., Іщук Н. Виховне середовище в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення. Рідна школа.2008.№ 6. С.23-27.
13. Савченко О.Я. Екологія дитинства. В.О.Сухомлинський і сучасна початкова школа . Початкова школа.2000.№ 11.С.2-5.